

Renesansa - koncept uzroka i posljedica

Razred: 6.

Kurikulumski ishod:

- POV OŠ B.6.1. Učenik *objašnjava* gospodarsku dinamiku i njezinu važnost u srednjem i ranom novom vijeku
- POV OŠ C.6.1. Učenik *objašnjava* utjecaj znanosti, izuma i tehnologije na razvoj društva u srednjem i ranom novom vijeku.

Ishodi aktivnosti:

- Učenik uz pomoć slikovnih i pisanih izvora razlikuje i izdvaja uzroke i posljedice razvoja renesanse
- Učenik klasificira uzroke u kategorije.
- Učenik uočava međusobnu povezanost uzroka i posljedica, te utjecaj posljedica na život pojedinih društvenih slojeva.
- Domena:** ekonomija/znanost/tehnologija
- Vremensko trajanje:** 1 školski sat

Pad Zapadnog Rimskog Carstva

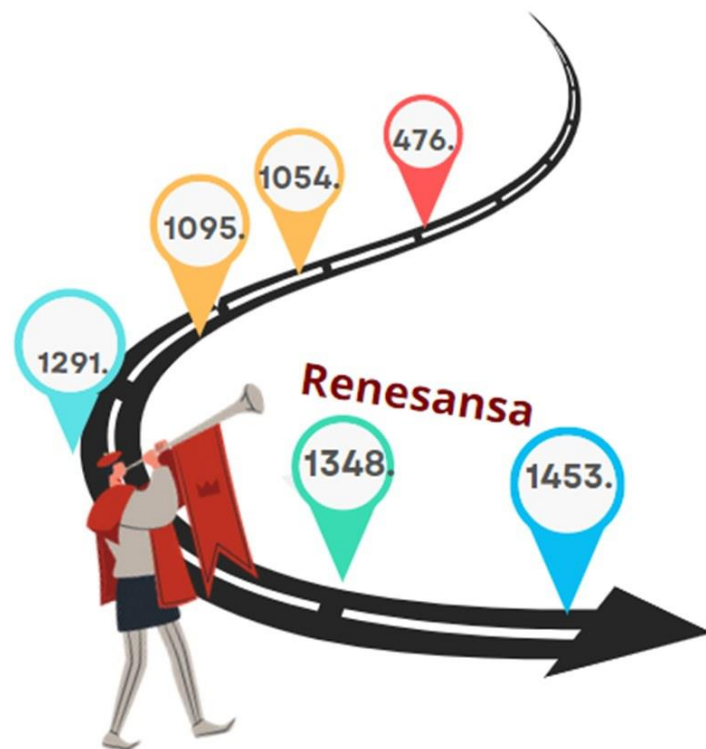
Završetak križarskih ratova

Osvajanje Konstantinopola

Crkveni raskol

Crna smrt

Prvi križarski rat

1 - Aktivnost 1.

Na lenti vremena pridruži događaje koji su prethodili pojavi renesanse odgovarajućim godinama. Možeš li odrediti u kojem stoljeću se javlja renesansa?

Aktivnost 2.

Pažljivo pročitaj tekst i odgovori na pitanja.

Zašto se novi kulturni pokret naziva "preporod"?

Zašto se renesansa javlja u Firenci?

Kakva je bila uloga obitelji Medici? Zašto kažemo da su pridonijeli razvoju renesanse?

Tijekom 14. stoljeća u Italiji se razvija pokret nazvan humanizam koji je promovirao ideju da je čovjek važan i da bi ljudi trebali prihvatiti nova ljudska postignuća u obrazovanju, umjetnosti, književnosti i znanosti za razliku od dotadašnjih shvaćanja koja su bila potpuno pod utjecajem Crkve i crkvenih pravila. Sve što je bilo suprotno uvriježenim propisima Crkva je proglašavala krivovjerenjem ili herezom.

Izraz "renesansa" (talijanski Rinascita = ponovno rođenje, francuski Renaissance = preporod) za razlikovanje kulturnog razdoblja prvi je upotrijebio francuski povjesničar Jules Michelet 1858. godine usvojivši termin talijanskog slikara Giorgia Vasaria (prvog povjesničara umjetnosti iz 15.st.).

Renesansa je razdoblje kulturnog, gospodarskog, umjetničkog i političkog preporoda Europe od 14. do 17.stoljeća.

Godine 1397. talijanski bankar Giovanni de Medici utemeljio je banku Medici u Firenci, utvrđujući bogatstvo svoje obitelji koja je bila poznata po trgovini i bankama ali i kao veliki pokrovitelj umjetnika i znanstvenika. Obitelj je više od 60 godina vladala Firencem a posebno se ističe Lorenzo di Medici koji je grad učinio središtem renesanse. Na njegovom dvoru boravili su brojni umjetnici (Michelangelo je živio na dvoru nekoliko godina), osnovao je kiparsku školu, školu za glazbenike i akademiju za humanističke učenjake. Podupirao je Leonarda da Vinci, Sandro Botticellia, Michelangela Buonarrotia, Andrea del Verrocchia i Domenico Ghirlandaia.

Pokret se iz trgovački bogate Firence prvo proširio na druge talijanske gradove-države, poput Venecije, Milana, Bologne, Ferrare i Rima. Potom, tijekom 15. stoljeća iz Italije u Francusku, a zatim po cijeloj zapadnoj i sjevernoj Europi.

La
mia casa è la
tua casa!

Renesansa?
Mamma mia!

Aktivnost 3.

Pažljivo pročitaj tekst i podcrtaj odgovore na pitanja.

1. Kakvu ulogu je odigrala trgovina talijanskih gradova-država na razvoj renesanse?
2. Koji je društveni sloj nositelj promjena?
3. Zašto se mijenja svjetonazor ljudi?
4. Zašto u 15. stoljeću dolazi do povećanja broja stanovnika?
5. Koja je posljedica pada Konstantinopola za Zapad?
6. Koji izum je omogućio masovnu proizvodnju

knjiga?

Crna smrt

Kuga, također nazvana "crna smrt" koja je počela 1340-ih godina, pobila je polovicu stanovništva Europe. Najbrže širila u gradovima, gdje su ljudi bili u bliskom kontaktu. Jedini način da se izbjegne bolest bio je odlazak iz grada na selo. Ovo je rješenje, nažalost, bilo dostupno samo onima koji su bili dovoljno imućni da krenu na put. Kako se učestalost kuge smanjivala u kasnom petnaestom stoljeću, stanovništvo je naraslo, stvarajući novu potražnju za robom i uslugama. Nova srednja klasa počela se pojavljivati jer su bankari, trgovci i trgovci ponovno imali tržište za svoju robu i usluge a pomanjkanje broja stanovnika je dovelo do povećanja naknada za rad.

Nastanak srednjeg sloja - građana

U razdoblju kasnog srednjeg vijeka prestankom barbarskih napada dolazi do razvoja slobodnih gradova (komuna) neovisnih o vlasti feudalaca. Gradovi se razvijaju i rastu. Povećavanjem stanovništva nametnula se potreba za povećanjem proizvodnje. To će uzrokovat slabljenje središnje vlasti i tradicionalne feudalne podjele društva na 3 staleža te se razvija novi društveni sloj neovisan o feudalnom poretku - građanstvo koji u svojim rukama koncentriira bogatstvo. Bogati građani žele uživati u životu te pokazati svoj novi životni status. Zapošljavaju slikare, kipare, književnike što dovodi do snažnog razvoja umjetnosti. Mijenja se status umjetnika, naime do 15. stoljeća firentinski kipari i arhitekti pripadaju cehu zidara i drvodjelja, dok slikari pripadaju cehu liječnika i ljekarnika, zajedno s ličiocima.

Otkriće tiskarskog stroja

Premda su već Kinezi u 6. stoljeću poznavali tehniku tiska na papiru zasluge za izum tiskarskog stroja i njegove mehanizacije pripisuje se njemačkom zlataru i tiskaru Johannesu Gutenbergu. Njegova inovacija tijekom 15. stoljeća omogućila je masovnu proizvodnju knjiga u kraćem vremenu i uz manji trošak, opismenjavanje širih slojeva stanovništva i upoznavanje s tehničkim i znanstvenim izumima. Godine 1480. tiskare su već postojale u 110 europskih gradova.

Antička djela

Nakon osmanlijske opsade 1453. godine dolazi do pada Konstantinopola. Propada Bizantsko carstvo a na Zapad dolaze brojni ućeni ljudi s antičkim djelima. Klasićni grćki i rimski pisci, književnici i filozofi ponovno se proućavaju što će dovesti do reforme obrazovanja, osnivanja sveučilišta, šireg opismenjanja, osnivanja škola van samostana i uvođenja novih predmeta.

Novi svjetonazor - humanizam

Nestankom kuge stanovništvo se polako odmiće od strogog utjecaja i svjetonazora Crkve. Građani žele istraživati i ćitati, žele imati slobodno vrijeme za obrazovanje i zabavu. Zapravo, obrazovanje je bilo bitno za mnoga zanimanja srednje klase. Bankari i računovođe trebali su razumjeti aritmetiku. Oni koji su trgovali s drugim zemljama trebali su poznavanje stranih valuta i jezika. Ćitanje je bilo bitno za svakoga tko je trebao razumjeti ugovor. U svoje slobodno vrijeme, muškarci i žene iz srednje klase uživali su u zabavama kao što su ćitanje iz zadovoljstva, ućenje sviranja glazbenih instrumenata i proućavanje raznih tema koje nisu bile povezane s njihovim poslom. Takvo obrazovanje mogli su imati samo bogati.

Križarski ratovi

Tijekom križarskih ratova ponovno se uspostavlja europska trgovaćka mreža na Bliskom istoku prema Aziji i Africi, koju većinom predvode talijanski gradovi. Europljani se upoznaju s arapskim i dalekoistoćnim dostignućima i tehnologijom. Globalno istraživanje otvorilo je nove zemlje i kulture europskoj trgovini koja se znaćajno povećala napretkom plovidbe i brodogradnje. Dolazi do prve akumulacije kapitala razvojem proizvodnje, trgovine i novćarstva.

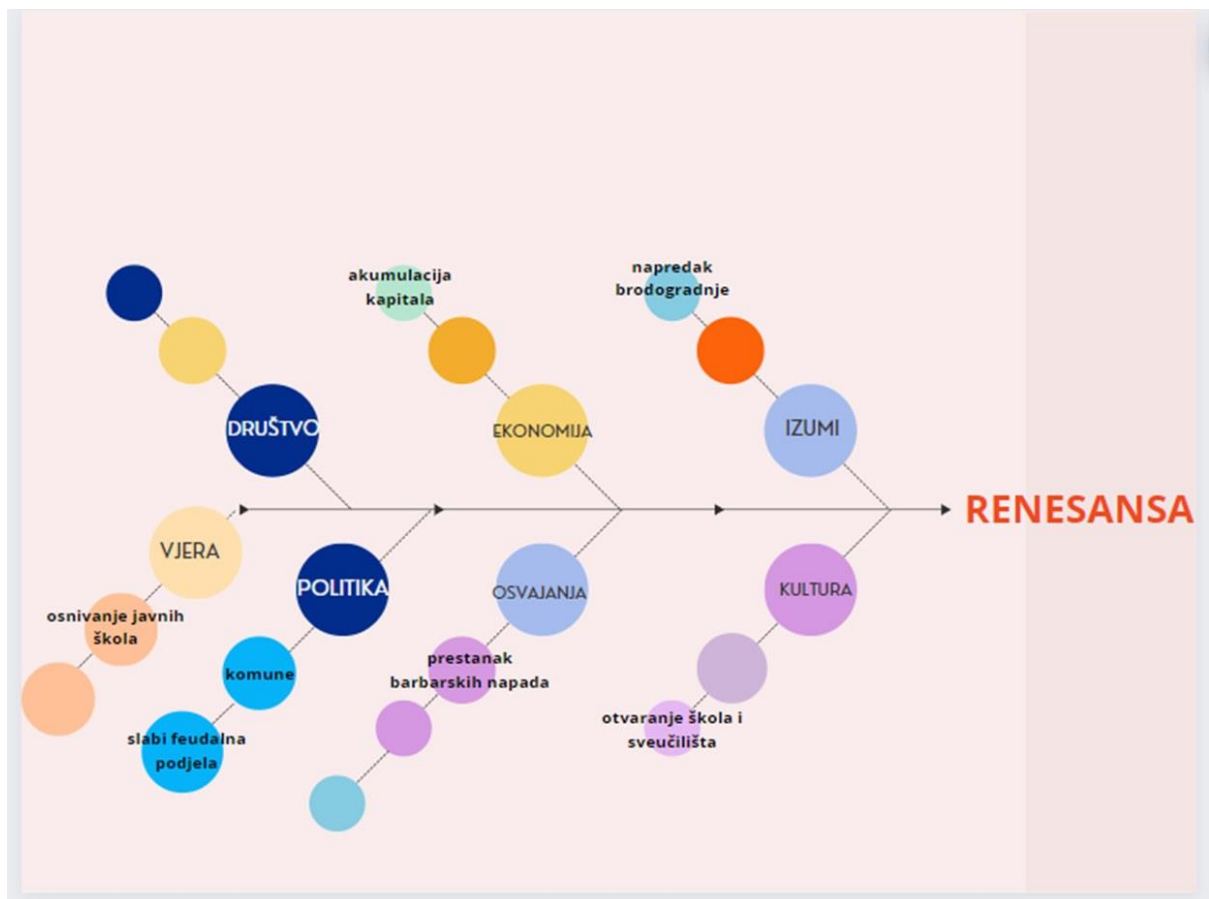

Aktivnost 4.

U prethodnom tekstu pronađi uzroke pojave renesanse.

Nadopuni grafićki organizator uzrocima društvenih, ekonomskih, tehnoloćkih, kulturnih, vojnih i politićkih promjena.

Pri pronalaženju će ti pomoći boje.

Aktivnost 5.

Pažljivo pročitaj tekst o najpoznatijim renesansnim umjetnicima i njihovom doprinosu. Može li se reći da su renesansni umjetnici

bili svestrani? Obrazloži svoj odgovor.

Najpoznatiji renesansni umjetnici

 				
<p>Slikar, arhitekt, matematičar, glazbenik, mislilac, kipar, inženjer, izumitelj i pisac. Genij renesanse. DJELA: Mona Lisa, Posljednja večera...</p>	<p>Kipar, slikar, arhitekt i pjesnik, jedan od najvećih umjetnika renesanse. DJELA: Pieta, David, freske Siksijske kapele...</p>	<p>Poznat kao Raffaello Sanzio de Urbino, bio je slikar i arhitekt. DJELA: Atenska škola, Vjenčanje Djevice...</p>	<p>Donato di Niccolò di Betto Bardi. Smatra se majstorom skulpture, u mramoru i bronci. DJELA: David, Herodova gozba.</p>	
<p>LEONARDO DA VINCI</p>	<p>MICHELANGELO BUONARROTI</p>	<p>RAFFAELLO</p>	<p>DONATELLO</p>	
	<p>Freske u kapeli prekrivaju 1110 m²</p>	<p>Cijenjen radi jasnoće oblika i lakoće kompozicije, vizualnih postignuća</p>	<p>Potaknuo ekspresivnost javnih spomenika</p>	

Aktivnost 6.

Nadopuni grafički organizator posljedicama izuma tiskarskog stroja. Objasni kako je tiskanje utjecalo na širenje ideja humanizma i renesanse! Kako se promijenio svakodnevni život ljudi? Jesu li svi društveni slojevi osjetili tu promjenu? Obrazloži svoj odgovor.

otkriće tiskarskog stroja

pojeftinilo je ...

ubrzanilo je...

knjige su postale ...

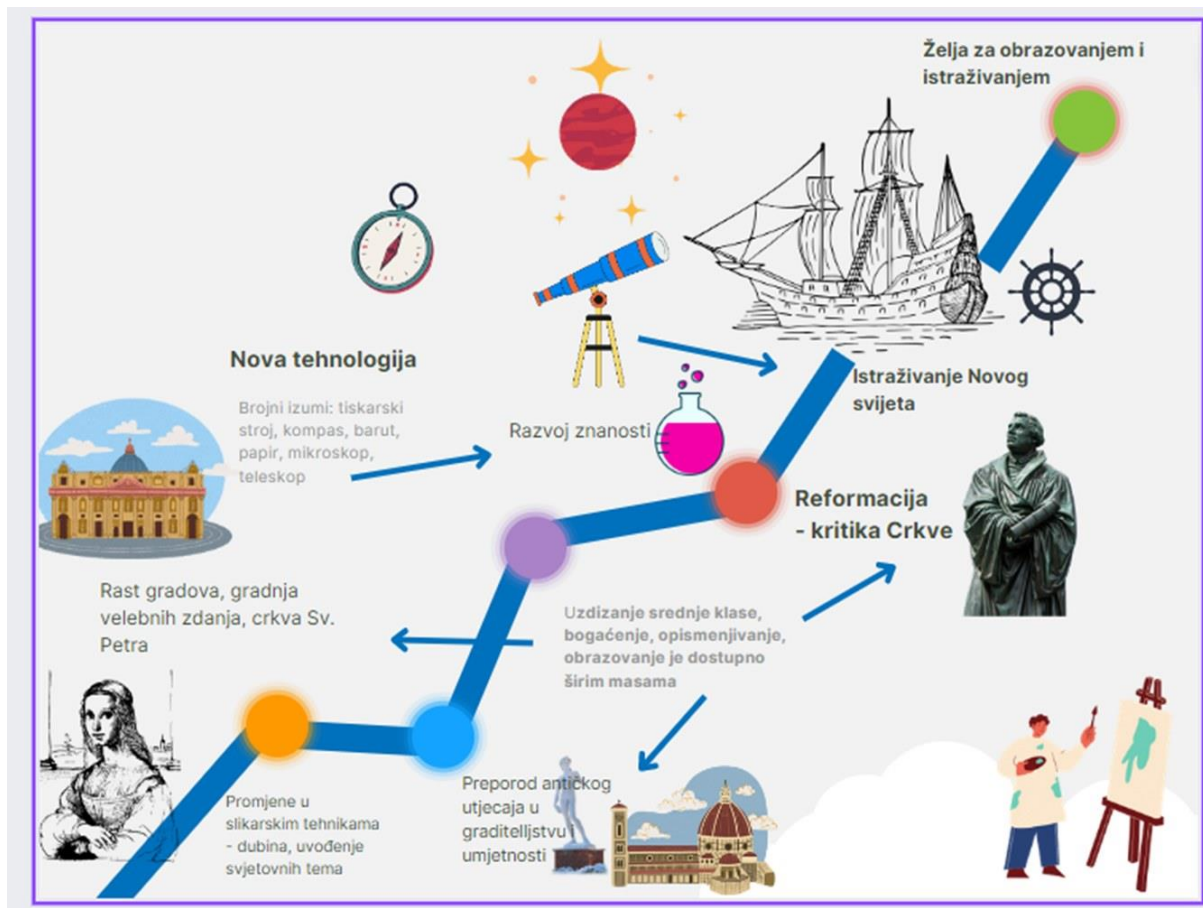
omogućilo je širenje...

Aktivnost 7.

Pažljivo promotri sliku koja prikazuje posljedice renesanse. Jesu li posljedice renesanse bile prostorno ograničene ili obuhvatnije?

Jesu li bile kratkoročne ili dugoročne?

Možemo li reći da su neke promjene međusobno povezane?

Vrednovanje

Vrednovanje za učenje

Praćenje aktivnosti učenika u skupnom radu tijekom izvršavanja zadataka uz jasne povratne informacije, mogućnost vrednovanja naučenog.

Vrednovanje kao učenje

Pojedine aktivnosti se mogu provesti u skupnom radu te nakon toga primijeniti kratki upitnik vršnjačkog vrednovanja.

Vrednovanje naučenog

Odaberi jednog renesansnog umjetnika. Istraži njegov život i opus te napravi u Wordwall-u igru (puzzle, anagram, kviz ili spoji parove) s najmanje 4 prikaza. Zamisli život bez jednog izuma iz razdoblja renesanse (tiskarski stroj, barut, kompas...) kako bi to utjecalo na svakodnevni život. Napiši esej od najmanje 5 rečenica.

- Posljednja večera
- autoportret
- žena sa zagonetnim osmijehom
- padobran
- Vitruviev čovjek

Submit Answers

Leonardo da Vinci

Share

2 - [Kviz za provjeru znanja](#)

Izvori:

Slika 1. -

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vannini,_Ottavio.jpg (pristupljeno 4.8.2022.)

Slika 2. - https://en.wikipedia.org/wiki/Lorenzo_de%27_Medici (pristupljeno 4.8.2022.)

Slika 3. - <https://www.britannica.com/biography/Giorgio-Vasari> (pristupljeno 4.8.2022.)

Snježana Koren, *Čemu nas uči povijest?* Nastava povijesti, ideje o učenju/poučavanju i ishodi učenja - priručnik za

nastavnike; <https://www.scribd.com/document/332204408/Snje%C5%BEana-Koren-%C4%8Cemu-Nas-U%C4%8Di-Povijest-BookZZ-org> (pristupljeno 4.8.2022.)

Marijana Marinović, *Nastava povijesti usmjerena prema ishodima učenja*, Metodički priručnik za nastavnike povijesti, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2014;

https://www.azoo.hr/app/uploads/uvezeno/nastava_povijesti (pristupljeno 4.8.2022.)

<https://www.history.com/topics/renaissance/renaissance> (pristupljeno 4.8.2022.)